

SÁROSPATAKY ISTVÁN

Condra

S(Részletek a drámából)

FÉRFIAK: Felépítették itatós, jászolos nagy üveglakos
baromistállókat,

és mi bízunk benne, gyarapodni is fog. Várd
ki türelemmel! Vigyázz, magad ellen fordul a
sietség. Hogyha nem becsüled meg a
pillanatot, percet sem érdemelsz. Nem
tanácsot kértem, hanem támogatást!

FÉRFI: A szándékom tiszta s nem köti meg kezem
sem az elismerés, sem a vesszőfutás. Csakis a
cselekvés *hossa* meg nyugalom, nyugtatja
félelmem: a családot féltém. Nem engedhetitek
darabokra hullni, nem, hogy elválassa levelet az
ágtól ágat a fájától kényszerű állapot,
a gyors gyarapodás! Nem, hogy ne siessek
visszavenni fiam, aki köztetek él.
Magam adtam nektek. Az anyjától kellett
elszakítanom, mert azt akartam, érjen, holott
tudva tudtam, zölden leszakított napon érő
gyümölcs íze hamis íz csak. Kérdeztétek meg
az anyját, feleségem hogy bírja nélküle?
Nélkülem hogy bírja?! Csoda, hogy nem
kapott eddig az italra. Mert üres az ágya nap
nap után, hetek hónapok szerelme fül a
vánkosába.

S így vannak mindnyájan: otthon bajra vannak, itt
meg nem kellene; ott nem maradhatnak, ide nem
jöhetnek. Mire vezethet ez?! Meddig késlekedtek
még, mit kívánnátok?! Alázom meg magam,
fogjam könyörgésre? Azt akarjátok, hogy
hasznomat vegyétek, akkor engedjétek lennem,
hogy az legyek aki vagyok, ne más; ne a
nyomotokba tolakodó árnyék, ne a szavatokkal
hetvenkedő cseléd s belül kételkedem.
Úgy hihetek csak az igazságotokban
ha meg is tehetem, amit meg kell tennem.

FÉRFIAK: Ne becsüld túl magad! Megtetted ...

FÉRFI: Ahhoz, hogy megtegyem, le kéne rombolnom
előbb a pizsokból, sárból gyúrt falakat,
amik körülvesznek, körülkerítenek,
és mert az emberek önmaguk emelték
saját maguk köré eredendő bűnnek,
kedvesek előttük, lerombolni nehéz.

Semmit sem!

Gépekre van szükség, napfényes szobákra,
segítségetekre, nem fontolgatásra!,
Nemet nem mondhattok.

FÉRFIAK: Vigyázz, te is tudod, hogy
azok a falak nem csak sárból vannak, könnyekből,
mint könnyből, pizsokból van gyúrva az emberi
konokság és megrögzöttség is.
Ellenük fordulnál, nem a falak ellen!
Azok leomolnak, de te tehetetlen
maradsz mindörökre, megvetve, utálva.
Visszájára fordul legjobb szándékod is,
ha senki sem érti, veszteted okozza.

FÉRFI: Ha kell, gyűlöljenek, nem rettenthet vissza. El
kell a tanyákról jönniök, akárhogy, akármilyen áron,
csakis az érdekel.

FÉRFIAK: Embert, ha nem kímélsz, törvény ellen teszel!
Józanodj ki végre, hallgassz a szavunkra!

FÉRFI: Mutassatok törvényt, amelyik azt mondja
legyél csúszó-mászó, mérd magad csigához,
Vesztésd el röptödet, szabd az emberlépést
csigalassúsághoz. Én úgy tudtam, azért születnek:
védjenek, szolgáljanak minket.

FÉRFIAK: Szolgálj jól a törvényt és az szolgál téged.

FÉRFI: Szolgákat akartok? Szolgát nevelnétek ?

FÉRFIAK: Engedelmes embert!

FÉRFI: Értőn engedelmezt!
Ne, mint az otromba malomkő körbejár, megteszi,
ami kell, nem kérdezi, miért ..

FÉRFIAK: Kérdeztél, feleltünk. Válaszunkkal érd be!

FÉRFI: Nem veszitek észre, milyen értelmetlen
kötni magatokat, lefogni a kezem?

FÉRFIAK: Te nem veszed észre esztelenségedet:
önmagadnak ásol vermet, türelmetlen!!

FÉRFI: Mondjam, amit hiszek, *arra*, hogy nem igaz?

FÉRFIAK: Így csak önhitt lehetsz, ugyan sovány vigasz!

FÉRFI: Hátráljak meg talán, szökjem *magam* elől
s elégedett legyek ?

FÉRFIAK: Sem meghátrálásnak,
sem türelmetlenségnek helye nem lehet!

FÉRFI: Jól van, jól. Így vagyunk ? Ezt kapom tőletek ? De
annyi baj legyen, elbírok magammal. Térdre
kényszerítetek titeket még tudom: inkább felgyújtatom
az egész vidéket

és akkor kénytelen adtok menedéket faluban
városban - mintsemhogy megvárjam, amíg az
állatok hullani kezdenek.

Mert ahogy az apám, mások is fertőznek
darabokra tépett családmaredek,
s előbb csak beszéddel, hitvány szokásokkal,
aztán betegséggel rontanák magukat
mígnem úgy maradnak, mint az egy szál ujjam,
hogyha szót fogadnék tiltó szavatoknak. Nehogy
azt higgyétek, nem hagyom annyiban,

akarjátok vagy sem, mindent megmozgatok, s akarják e vagy sem, meg fognak mozdulni, ha nem, elpusztulnak. Meg fogják érteni. Apám legyen példa!

FÉRFIAK: Apád jó helyen van.

FÉRFI: Jó helyen?

FÉRFIAK: Kórházban.

FÉRFI: Akkor hát még inkább:

Gondoljatok rá és úgy határozzatok, hogyha nem akartok menhelyet, ispotályt kórházat emelni, mert amíg kivárák jobb döntéseketek, mind elnyomorodnak, megvénülnek, s vénen koldusbotra jutnak. Hát ezt akarnátok? Emlékeznék rám, de már késő lenne ... Meggondolhatjátok. Nincs több szavam, megyek. Ha meggondoltátok ott a fiam, jöjjön üzenjetek értem.

Talán megegyezünk.

(a színpad teljes sötétségbe borul)

.....

FÉRFI: Ne véd, nem ismered. Hová tetted szemed mikor fölcséréltél engem az öcsémre?

ASSZONY: Hová, mikor veled léptem egyezésre?! FÉRFI:

Nem magad akartad? Kényszerítettelek? ASSZONY: Mért,

nem tetted volna? Miért szerettelek? FÉRFI: Hol vesztettünk

utat? Hogyan történhetett? ASSZONY: Ezt neked kell

tudnod. Mért tőlem kérdezed? FÉRFI: Hogy tudsz ilyen

könnyen mindent felejtetni? ASSZONY: Hogy nem tudtam

eddig ugyanígy dönteni?! FÉRFI: Hiszen nem irtóztál akkor

még így tőlem ..

ASSZONY: Döntöttem. Ne említsd, ne hozd fel a múltat, keserű lesz a szám. Akkor egy volt fontos, akármilyen áron, hogy együtt maradjunk. Arra egyikünk se gondolt még, hogy hogyan. Úgy tűnt, egymás nélkül nem vihetjük sokra, most meg már egymással nem megyünk semmire. Azt hiszed, nem tudtam, hogy mi a te dolgod? Azt hiszed, nem vártam kellő akarással? Hiába is mondtad, nem kell mindent tudnom, tudtam amit tudtam, mért nem tanítottál? Gyenge vessző voltam, mért nem hajlítottál? Hogy gyűlöltem akkor mindenkit, akiről azt hittem, hogy elvesz, de te magad hagytál magamra. Hol voltál, mikor feljajdultam,

hol, mikor megszülettem kínok között fiam?

Azóta is, felelj, nem talállak, hol vagy? Nem is olyan közel, hogy megfoghassalak, nem is olyan messze, hogy ne láthassalak. Tudod hány éve már? Éjszakáról éjszakára csak egyedül hálók, akármerre tapogatok csak falat találok minduntalan. Próbálj becsülettel élni, ha a becsületed

így fordul ellened. Tested ellen szép szó: mert meg tudtál mindig mindent magyarázni, abban nem volt hiba. Mint a lopott holmit árultad a lelked, és észre se vetted

közben elárultad. Elárultál engem

el, a többiekért, akik sosem voltak

igazán teveled, s velük te se voltál:

az, hogy parancsoltál? Parancs tuskét növeszt,

kényszer ellenállást. Jaj, legalább egyszer ha

megcsaltál volna, de még meg se csaltál; hogyha mint az állat részeg lettél volna,

nem gyűlölnék így, mint ezért ... Ember vagy?!!!

Éljél ember módra! Husom is van, testem!!! Félek a testemtől, becsap, mert szeretem.

FÉRFI: Fogadj vissza engem, kérlek, mert nem tudok egyedül meglenni ... Ami bennünk épült ne rombolj le mindent. Akard és menni fog.

ASSZONY: Nem. Már nem akarom. Rombolni akarok.

FÉRFI: Fiadra gondolj, csak együtt nevelhetnék töretlenné ..

ASSZONY: Vakká! Ne érj hozzám!

FÉRFI : Sírok.

Szégyen, szégyen. Ne hagyd! Kell, hogy ne engedjed!

ASSZONY: Kell?! Hát most sem érted, annak az időnek vége mindörökre.

FÉRFI: Elmúlt, mégis kérem.

ASSZONY: Bennem véget érnek, nem múlnak a dolgok! Ne is kérjél többet, haszontalan lenne, ne is könyörögjél, úgyis mindhiába, ne alázd meg magad! Számoltam mindennel Apádat illően el fogjuk temetni, aztán soha többet semmi közös dolgunk.

FÉRFI :.....

Te is elhagysz engem. Mind ellenem vagytok.

nem értettetek meg, vagy én nem titeket.

Már nem is akarlak. Feladom a harcot.

Legyen ahogy lesz majd, magatokra hagylak.

